

Partner projektu

**GÓRNOŚLĄSKIE
PRZEDSIĘBIORSTWO
WODOCIĄGÓW
SPÓŁKA AKCYJNA**

PRO/LINE/UP

**Skuteczne Praktyki Użytkowania
Gruntów Integrujące Ochronę Zasobów
Wodnych, Ochronę Przeciwpowodziową
i Łagodzenie Skutków Powodzi**

BIULETYN INFORMACYJNY PROJEKTU PROLINE-CE

Wydanie 1 * listopad 2016 r.

Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło rezolucję, która uznała prawo każdego człowieka do bezpiecznej i czystej wody zdatnej do picia. Woda stanowi podstawę życia ludzkiego oraz funkcjonowania świata zwierząt i roślin. Jest również nieodłącznym zasobem dla funkcjonujących gospodarek oraz odgrywa kluczową rolę w cyklu regulacji klimatu. Utrzymanie i poprawa stanu ochrony zasobów wodnych, jak i związanych z nimi ekosystemów stanowią warunek konieczny w Europie.

Z niedawno przeprowadzonych badań wynika, że zagadnienia dotyczące dostępności zasobów wody nabierają coraz większego znaczenia, zarówno z uwagi na sposoby użytkowania gruntów, jak i wskutek zachodzących zmian klimatycznych, które to znacząco stanowią o szeroko rozumianej dostępności zasobów wodnych, w tym, w szczególności wody pitnej. Tym samym też stale wrasta uzależnienie dostępności zasobów wodnych od otaczających ich czynników zewnętrznych.

Kwestia ochrony wody pitnej była już wcześniej wkomponowana w strukturę działań dotyczących użytkowania gruntów, zawsze jednak cierpiała wskutek braku jej urzeczywistnienia i realizacji. Dlatego nadzedł właśnie czas na PROLINE-CE. Projekt od samego początku zakłada uczestnictwo i budowanie świadomości zarówno wśród zainteresowanych stron, jak i samych decydentów, w tym przeprowadzenie akcji pilotażowej o zróżnicowanym charakterze geograficznym i tematycznym, w ramach której zaprezentowane zostaną przykłady najlepszych praktyk.

W efekcie, na bazie wniosków opartych na zgromadzonych doświadczeniach, opracowana zostanie publikacja o nazwie „Poradnik optymalnego zagospodarowania zasobów wodnych (GOWARE)”. Poradnik ten jest narzędziem wspierającym konkretny plan wdrażania koncepcji zrównoważonego użytkowania gruntów oraz zarządzania na wypadek powodzi/suszy, jego ogólny cel skupia się wokół zabezpieczenia dostępności wody pitnej, również w okresie, jaki nastąpi po zakończeniu projektu. W celu propagowania znaczenia wytycznych o charakterze ponadnarodowym, przewidziano również wspólne opracowanie Karty DriFLU (woda pitna/powódzie/użytkowanie gruntów), sygnowanej w następnej kolejności przez uprawnionych przedstawicieli wszystkich uczestniczących państw.

PROLINE-CE zapewni swój istotny wkład w istniejące już dyrektywy europejskie, do który zalicza się unijną, ramową dyrektywę wodną oraz dyrektywę powodziową; dodatkowo upowszechni również ukierunkowane na przyszłość rozwiązania dla regionów spoza Europy Środkowej, w tym regionu Dunaju, regionu alpejskiego, regionu Morza Adriatyckiego, Morza Jońskiego i Morza Bałtyckiego.

INFORMACJE OGÓLNE

Ochrona zasobów wody pitnej w kontekście użytkowania gruntów i ochrony przeciwpowodziowej stanowi wyzwanie ekologiczne, które pozostaje wspólne dla wszystkich państw UE. Sytuacja ta wymaga zatem podejmowania działań przystosowanych i ukierunkowanych na użytkowanie gruntów, w tym, w zakresie ochrony zasobów wodnych, wyważenia konfliktów, co do gospodarki wodnej w kontekście użytkowania gruntów, jak i adaptacji do zmian klimatu, pomimo braku jednoznacznych prognoz.

Z przeprowadzonego studium tematycznego o nazwie „Zarządzanie ryzykiem środowiskowym a zmiany klimatyczne” (2014) wynika, że do kluczowych zagadnień zaliczane są właśnie zagadnienia związane z zarządzaniem zasobami wodnymi, jak i ochroną przeciwpowodziową. Ponadto, przeprowadzona analiza regionalna SWOT pokazuje, że obszar Unii Europejskiej jest regionem, który w sposób szczególny opiera się na dostępności wody.

„Plan ochrony wód Europy” (2013) uznał integrację użytkowania gruntów i gospodarowania zasobami wody pitnej za warunek konieczny dla zrównoważonego rozwoju na obszarze Unii Europejskiej, wskazując jednocześnie na potrzebę zrównoważenia oraz zacieśnienia współpracy pomiędzy władzami na szczeblu lokalnym, regionalnym i państwowym. Wspólny problem dla Europy - istniejące niespójne poziomy wdrażania najlepszych praktyk zarządzania w poszczególnych regionach - wskazuje na brak zintegrowanych, zrównoważonych rozwiązań na całym jej obszarze. Również Europejskie Stowarzyszenie Organizacji Wodnych (EU Water Alliance) (2014) oceniło, że wspieranie działań dotyczących rozwoju szans i możliwości w zakresie gospodarki wodnej stanowi kluczowy środek w osiągnięciu celów UE oraz że koniecznym staje się stosowanie skutecznych narzędzi niezbędnych dla podnoszenia kompetencji w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi.

Kluczowe wyzwania - zidentyfikowane przez partnerów projektu PROLINE-CE, a dotyczące zagadnień użytkowania gruntów i gospodarowania zasobami wody pitnej - pozostają wspólne dla wszystkich krajów UE:

- ochrona zasobów wody pitnej,
- wyważenie sprzecznych interesów w obszarach, takich jak użytkowanie gruntów, potrzeby środowiskowych i ochrona wód,
- łagodzenie skutków oddziaływania powodzi i suszy na zasoby wodne wykorzystywane dla celów zapewnienia dostaw wody,
- adaptacja do zmian klimatu pomimo braku jednoznacznych prognoz.

Zachodzi silna potrzeba zapewnienia sprawnego funkcjonalnie i uwzględniającego użytkowanie gruntów, zarządzania przestrzennego w zakresie ochrony wody pitnej. Brak zrównoważonego, zintegrowanego użytkowania gruntów jest skutkiem niewystarczających informacji dotyczących istniejących najlepszych praktyk w obszarach zaopatrzenia w wodę, stąd potrzeba powstania zintegrowanych działań posiada w tym wypadku zasadnicze znaczenie.

CELE W SKRÓCIE

Głównym celem PROLINE-CE jest poprawa ochrony zasobów wody pitnej oraz ochrony na wypadek powodzi/suszy oparta na koncepcji użytkowania gruntów w sposób zintegrowany.

Obejmuje:

- wspólne opracowanie metod oraz strategii zintegrowanego i skutecznego sposobu użytkowania gruntów oraz zaproponowanych środków, mających na celu przystosowanie już istniejących praktyk;
- minimalizowanie konfliktów między ochroną zasobów wody pitnej a działaniami w zakresie użytkowania gruntów;
- zintegrowane użytkowanie gruntów wraz z opracowaniem strategii wdrożeniowej dla skutecznie zharmonizowanych standardów środowiskowych w strefach zasilania wód pitnych w celu poprawy jakości wody i gleby oraz zmniejszenia ryzyka powodzi/suszy - każdorazowo dedykowane innemu środowisku regionalnemu, wraz z założeniami przewidzianej polityki (poprzez działania pilotażowe);
- rozszerzone sieci współpracy i wymianę wiedzy pomiędzy regionami partnerskimi, zaangażowanie podmiotów branżowych i innych stron decyzyjnych na poziomie polityki w celu zminimalizowania istniejących braków w wiedzy na temat zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i użytkowania gruntów, współzależności cykli/środowiska - powódź/susza i zapobieganie powodziom/suszy w UE; oraz
- poprawę skuteczności oraz zrównoważone wykorzystanie potencjału i skutecznych struktur organizacyjnych w obszarze użytkowania gruntów oraz ochrony wody pitnej.

INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA

Dotychczasowa współpraca w ramach realizowanych projektów skupiona była wokół takich zagadnień jak konflikty interesów w użytkowaniu gruntów, zmiany klimatyczne, ochrona zasobów wodnych i funkcjonowanie ekosystemu.

INNOWACYJNA KONCEPCJA PROLINE-CE OBEJMOWAĆ BĘDZIE:

- Podsumowanie kompleksowych doświadczeń uzyskanych w ramach poprzednich projektów i badań, stanowiące podstawę określenia sposobów zrównoważonego użytkowania gruntów oraz najlepszych praktyk dla zapewnienia zasilania w wodę pitną.
- Operacjonalizację najlepszych praktyk w różnych politykach działań pilotażowych, skupionych na poziomie ponadnarodowym pod względem ich zakresu tematycznego i geograficznego.
- Wspólną metodologię i wizję zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi jako ogólna rama dla wdrożenia najlepszych praktyk skutkujących powstaniem „GOWARE” (Poradnika optymalnego zagospodarowania zasobów wodnych).
- Przeniesienie wyników PROLINE-CE na poziom polityki dzięki zainicjowaniu Karty DriFLU, wspólnej deklaracji sygnowanej przez uprawnionych przedstawicieli.
- Budowanie potencjału wewnątrz i poza obszarem objętym programem poprzez organizację imprez towarzyszących oraz pozyskanie informacji zwrotnej dla zainteresowanych podmiotów z założeniem możliwości uczestnictwa społeczeństwa, jak również różnych środków komunikacji dostosowanych do potrzeb różnych grup docelowych. Usystematyzowane zaangażowanie zainteresowanych stron będzie wspierać rozwój sieci ponad granicami dyscyplin, regionów i krajów.

1. KAPITALIZACJA:

Budowanie potencjału i zaangażowanie zainteresowanych stron

- 1.1 Wzajemna ocena użytkowania gruntów i praktyk zarządzania zasobami wodnymi.
- 1.2 Przegląd najlepszych praktyk zarządzania dotyczących zaopatrzenia w wodę pitną.
- 1.3 Identyfikacja strategii i działań, które należy zintegrować z istniejącymi wytycznymi polityki.

2. PROJEKTY PILOTAŻOWE:

Wdrożenie i opinie

- 2.1 Ustanowienie typowych dla programu pilotażowego praktyk zarządzania.
- 2.2 Wdrożenie najlepszych praktyk w zakresie ochrony wód w działaniach pilotażowych.
- 2.3 Zaprezentowanie wyciągniętych wniosków i wynikających z nich zaleceń.

3. POSUMOWANIE:

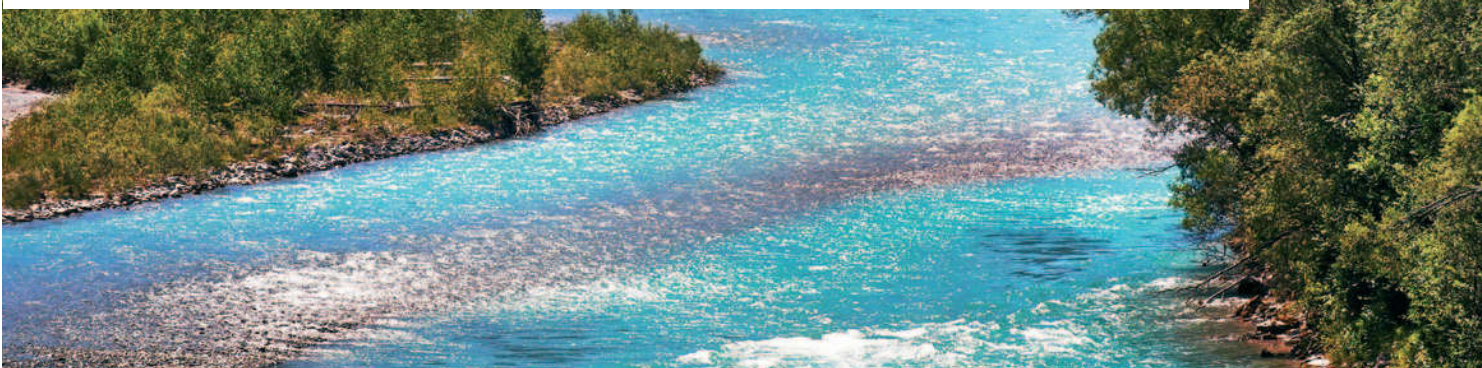
Wizja i wytyczne

- 3.1 Opracowanie środków i systemów finansowania dla wspierania funkcjonowania ekosystemowych usług.
- 3.2 Opracowanie ponadnarodowego planu przystosowania dla zintegrowanego zarządzania użytkowaniem gruntów.
- 3.3 Opracowanie zaleceń dla struktur instytucjonalnych i organizacyjnych.

4. AWANS:

Pozycja strategiczna i zaangażowanie

- 4.1 Tworzenie synergii zintegrowanego użytkowania gruntów i zarządzania przeciwpowodziowego/suszy.
- 4.2 Organizacja ponadnarodowych imprez towarzyszących dla przedstawicieli na poziomie operacyjnym i decyzyjnym.
- 4.3 Karta DriFLU i odpowiednie działania następcze.

KLASTRY DZIAŁAŃ PILOTAŻOWYCH

KLASTER DZIAŁAŃ PILOTAŻOWYCH 1

LASY GÓRSKIE I PASTWISKA

- Obszar zlewni Przedsiębiorstwa Wodociągów Wiednia w Austrii (Vienna Water Supply)
- Zlewnia Waidhofen/Ybbs, Austria

KLASTER DZIAŁAŃ PILOTAŻOWYCH 2

RÓWNINNE ROLNICZE PASTWISKA/TERENY PODMOKŁE

- Ujęcia doliny Dravlje w Ljubljanie, Słowenia
- Zbiornik wodny Kozłowa Góra, Polska
- Zlewnia Tiszy, Węgry
- Ochrona wód podziemnych w obszarach krasowych, Chorwacja

KLASTER DZIAŁAŃ PILOTAŻOWYCH 3

TERENY SPECJALNE (OBSZARY SUCHE, PASY PRZYBRZEŻNE)

- Zlewnia Padu, Włochy
- Zakole Dunaju, Węgry

PARTNERZY PROJEKTU PROLINE-CE

Projekt skupia trzynastu partnerów finansujących i pięciu partnerów stowarzyszonych, pochodzących z ośmiu krajów Europy Środkowej. Partnerzy pełnią różne funkcje i można ich podzielić na trzy główne kategorie: instytucje rządowe pełniące role wspierania i wdrażania polityki (instytucje krajowe, ministerstwa i organy urzędowe), dostawcy wody i instytucje badawcze. Przewidziany na trzy lata projekt został uruchomiony w lipcu 2016r. i jest współfinansowany w ramach Programu dla Europy Środkowej.

PARTNERZY

- Federalne Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Gospodarki Wodnej Austrii; Departament Leśnictwa; Austria (Partner Wiodący)
- Magistrat Wiednia, MA31; Wiedeńskie Sieci Wodociągowe w Austrii
- Magistrat Waidhofen/Ybbs, Sieci Wodociągowe; Austria
- Uniwersytet w Ljubljanie, Wydział Nauk Przyrodniczych i Technologii, Katedra Geologii; Słowenia
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągowe JP VODOVOD – KANALIZACJA Ljubljana; Słowenia
- Instytut Hermana Otto, Dyrekcja ds. Środowiska; Węgry
- Generalna Dyrekcja Gospodarki Wodnej; Węgry
- Chorwacki Instytut Geologiczny, Dział Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej; Chorwacja
- Regionalna Agencja ds. Ochrony, Środowiska i Energii w Emilii, Rumunia; Dyrekcja Techniczna, Gospodarki Wodnej, Meteorologicznej i Klimatycznej; Włochy
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; Polska
- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.; Polska
- Uniwersytet Techniczny w Monachium; Katedra Hydrologii i Gospodarki Wodnej, Niemcy
- Fundacja Europejskiego Śródziemnomorskiego Centrum ds. Zmian Klimatycznych; Wydział ds. Oddziaływania na Rolnictwo, Leśnictwo i Ekosystemy (IAFES); Włochy

- Instytut Leśnictwa Bawarii; Zakład Leśnictwa i Leśnictwa Górskiego; Niemcy
- Globalne Partnerstwo dla Wody Europy Środkowo-Wschodniej; Słowacja
- Wody Chorwacji; Chorwacja
- Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej
(Warszawa, Kraków, Gliwice, Wrocław, Szczecin, Poznań); Polska
- Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska

IMPREZA INAUGURACYJNA

MEETING INAUGURACYJNY PROJEKTU

Spotkanie zorganizowane przez partnera projektu - Uniwersytet Techniczny w Monachium, miał miejsce w Oskar von Miller Forum w Monachium, w dniach od 6 do 7 września 2016r. W trwającym dwa dni wydarzeniu wzięło udział 38 uczestników projektu i partnerów zrzeszonych z siedmiu krajów. Był on okazją dla partnerów projektu do zaprezentowania siebie i swoich oczekiwań co do projektu oraz wypracowania wspólnych rozwiązań i metodologii dla wspólnego wdrażania planowanych działań w ramach czterech tematycznych pakietów roboczych, jak i koordynacji dziewięciu badań pilotażowych.

Drugiego dnia, partner wiodący projektu przedstawił Komitetowi Sterującemu projektem kwestie związane z zarządzaniem finansami oraz aspektami komunikacji. Popołudniem uczestnicy mieli okazję zapoznać się z obszarami ochrony zasobów wody pitnej w Monachium. Idealnym uwieńczeniem meetingu była wycieczka z przewodnikiem do miejscowości Taubenberg, wokół której realizowana jest jedna z najlepszych praktyk zarządzania zasobami wodnymi i terenami leśnymi.

Zbiornik retencyjny w pobliży Monachium oraz partnerzy projektu

Foto: PRISMA

PARTNER WIODĄCY, KOORDYNATOR PROJEKTU

**Federalne Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska
i Gospodarki Wodnej Austrii;**

Departament Leśnictwa

Hubert Siegel: e-mail: hubert.siegel@bmlfuw.gv.at

<http://www.bmlfuw.gv.at>

KOMUNIKACJA PAKIETU ROBOCZEGO

Austriackie Centrum Badawcze dla Leśnictwa (BFW);

Departament Zagrożeń Naturalnych

Elisabeth Gerhardt: e-mail: elisabeth.gerhardt@bfw.gv.at

<http://bfw.ac.at/>

REDAKTOR

Elisabeth Gerhardt (BFW)

PROJEKT I ROZMIESZCZENIE

Hans Kiessling (BMLFUW)

ADJUSTACJA I KOREKTA:

Cudrun Schrömmmer (PRISMA)

WYDAWCA:

PRISMA solutions, Kloostergasse 18, 2340 Mödling, Austria;

e-mail: office@prisma-solutions.at

Więcej informacji: www.interreg-central.eu/proline-ce

ZDJĘCIA (NIEODPŁATNIE):

BMLFUW/Alexander Haiden/Bernhard/Kern.

BIULETYN INFORMACYJNY

Wydanie 1 * listopad 2016 r.